

Advies ontwerp-amvb pleegzorg BES

1. Achtergrond van het ontwerp-amvb pleegzorg BES

Voor een goed functionerende pleegzorg is het van belang dat pleegkinderen en pleegouders weten waar zij aan toe zijn. En voor een kwaliteit verantwoorde pleegzorg zijn regels en voorwaarden bij de uitvoering nodig.

Het ontwerp-amvb pleegzorg BES bevat de uitgangspunten van het pleegzorgkader. Uitgangspunt is dat een pleegkind terugkeert naar zijn eigen leefomgeving. Als dat niet mogelijk is, dan biedt een pleeggezin pleegkinderen de kans om op te groeien in een natuurlijke gezinssituatie.

2. Samenvatting advies CBP BES

De CBP BES heeft bij haar advisering de focus gelegd op artikel 5 van het ontwerp-amvb pleegzorg BES.

Verwerking van persoonsgegevens is slechts toegestaan indien het voor een welbepaalde, uitdrukkelijke omschreven en gerechtvaardigd doel is. Bij het bepalen van het doel/de doelen adviseert de CBP BES om deze scherper op papier te zetten/vast te leggen. Het scheidt duidelijkheid voor alle relevante partijen.

Bij de verwerking van informatie over iemands gezondheid moet het duidelijk zijn wat deze medische persoonsgegevens zijn en /of ze noodzakelijk zijn voor het desbetreffend doel.

Het is momenteel onduidelijk of de verwerking ook is gebaseerd op toestemming. Het ontwerp-amvb pleegzorg BES is hierin niet duidelijk genoeg. CBP BES adviseert om dit duidelijker te formuleren in het ontwerp-amvb pleegzorg BES.

Ter aanvulling wijst de CBP BES op het feit dat de wereldstandaarden voor de bescherming van persoonsgegevens per 25 mei 2018 ingrijpend zijn veranderd. Het gehele Koninkrijk zal bij gegevensuitwisseling stil moeten staan bij het feit dat er sprake is van diverse rechtsregimes met verschillende normeringen binnen de verschillende geografische gebieden van het Koninkrijk der Nederlanden. Binnen in Nederland geldt bijvoorbeeld het AVG-regime voor het deel van Nederland dat geografisch in Europa ligt en het Wet bescherming persoonsgegevens BES regime (Wbp BES) voor het deel van Nederland dat geografisch in het Caribisch gebied ligt. De CBP BES ziet graag dat de effecten van de AVG mee worden genomen in de afweging voor de uitwisseling van persoonsgegevens over deze territoriale grenzen heen¹.

Zodra er sprake is van gegevensuitwisseling (over en weer) tussen het Caribisch deel van Nederland en het Europees deel van Nederland treedt de UAVG in werking voor de gegevensstroom van het Europese deel van Nederland naar het Caribisch deel van Nederland.

¹ Doorgifte van persoonsgegevens naar een land buiten de Europese Unie is slechts toegestaan indien dat land een passend beschermingsniveau bij de verwerking van persoonsgegevens waarborgt. Het Caribisch deel van Nederland wordt gezien als derde land bij de uitvoering van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming)

De CBP BES adviseert om in de toelichting te duiden welke passende waarborgen er in dit geval worden geboden.

3. Advies CBP BES

De CBP BES heeft bij het opstellen van het advies de focus gelegd op artikel 5 van het ontwerp-amvb pleegzorg BES:

*“De pleegzorgaanbieder verstrekt aan de pleegouder in het belang van de verzorging en opvoeding van het desbetreffende pleegkind, **zo nodig zonder toestemming** en zo mogelijk voorafgaand aan de plaatsing, **informatie** inzake **belangrijke feiten** en **omstandigheden** die de persoon van het pleegkind of diens verzorging of opvoeding betreffen en die **noodzakelijk** zijn voor de uitoefening van de taak van de pleegouder. Deze inlichten kunnen mede omvatten gegevens betreffende iemands **gezondheid**”.*

Verzameldoel

Verwerking van persoonsgegevens is slechts toegestaan indien het voor een welbepaalde, uitdrukkelijke omschreven en gerechtvaardigd doel is.

Er dient vooraf te worden bepaald wat het doel is/de doelen zijn alvorens zij overgaat tot verwerken. Er wordt in de Memorie van Toelichting aangegeven dat er sprake moet zijn van *relevante informatie* om een goede invulling te kunnen geven aan de verzorging en opvoeding van het pleegkind². Tevens wordt aangegeven dat Jeugdzorg Caribisch Nederland op grond van de artikelen 25 en/of 26 van de Wbp BES de plicht heeft betrokkenen te informeren over het feit dat aan de pleegouder inlichtingen over hem zijn verstrekt³. Het is nog onduidelijk wat deze *belangrijke feiten* zijn en voor welk doel, welk persoonsgegeven gebruikt gaat worden. Naast het bepalen van de doelstelling moet deze ook duidelijk zijn omschreven. Dit houdt in dat de verantwoordelijke moet bepalen waarvoor zij de persoonsgegevens nodig heeft. Dit moet vastgelegd worden. Het doel moet daarnaast ook gerechtvaardigd zijn. Dit houdt in dat de verwerking gebaseerd moet zijn op één van de zes grondslagen opgenomen in de Wbp BES.

Bijzondere persoonsgegevens (artikel 16 Wbp BES) en noodzakelijkheid

Medische gegevens kunnen alleen worden verwerkt indien het onder de vrijstelling van artikel 23 van de Wbp BES valt. Het is nu niet duidelijk wat wordt verstaan onder “iemand's gezondheid” in de zin van de pleegzorg in Caribisch Nederland. In de vraag of een verwerking noodzakelijk is ligt besloten of de verwerking van de gegevens proportioneel is en/of de verwerking voldoet aan de eis van subsidiariteit. De verwerking moet proportioneel zijn. Om te bepalen of de verwerking proportioneel is wordt gekeken naar de effectiviteit en de evenredigheid van de verwerking. Indien de verantwoordelijke met de verwerking van de gegevens het gestelde doel niet kan bereiken (of dit is zeer onwaarschijnlijk) dan is de verwerking niet snel proportioneel.

Het tweede element voor de proportionaliteit is de evenredigheidstoets. Het gerechtvaardigd doel dat wordt nagestreefd moet in verhouding staan tot het feit dat daarvoor persoonsgegevens moeten worden verzameld/verwerkt.

² Memorie van Toelichting pagina 7

³ Memorie van Toelichting pagina 7

Toestemming (artikel 8 lid 1 letter a Wbp BES)

Artikel 5 ontwerp-amvb pleegzorg geeft niet duidelijk aan of er wel/geen sprake is/moet zijn van het geven van toestemming. In de Memorie van Toelichting wordt aansluiting gezocht bij artikel 377c van Boek 1 van het Burgerlijkwetboek BES. Hier wordt een basis neergelegd voor het “desgevraagd” uitwisselen van informatie tussen de niet met het gezag belaste ouder en derden die beroepshalve beschikken over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen.

In het ontwerp-amvb pleegzorg BES wordt gerefereerd naar “toestemming” zonder duidelijk aan te geven hoe wordt omgegaan met de situatie dat een kind van 16 jaar of ouder zelf toestemming kan geven⁴.

Indien een toestemming conform artikel 8 letter a Wbp BES niet nodig is voor de verwerking van de persoonsgegevens omdat een beroep kan worden gedaan op een andere grondslag, (met uitzondering van het gerechtvaardigd belang), adviseert de CBP BES om dit duidelijker te formuleren in het ontwerp-amvb pleegzorg BES.

Zodra toestemming wel vereist zal rekening gehouden moeten worden met de voorwaarden voor toestemming. Toestemming moet vrij gegeven zijn. Dit houdt in dat betrokkene (indien jonger dan 16 of onder curatele gesteld, dan de wettelijke vertegenwoordiger) de keuze moet hebben om te weigeren, zonder dat hier negatieve consequenties aan verbonden zijn. Met name als er sprake is van afhankelijkheidsrelatie zal toestemming niet zo snel vrij zijn gegeven. Toestemming moet specifiek zijn en geïnformeerd. De verantwoordelijke moet duidelijke informatie verschaffen over de reden waarom hij de persoonsgegevens gaat verwerken (het doel), maar ook over andere zaken die voor de betrokkene belangrijk is voor de afweging om toestemming te geven. Toestemming moet ondubbelzinnig worden gegeven. Er mag geen twijfel bestaan over het feit dat de betrokkene toestemming heeft gegeven (actieve handeling).

Doorgifte bepaling

De CBP BES wijst op de werking van de AVG bij de uitwisseling tussen het Europees deel van Nederland en het Caribisch deel van Nederland en tussen het Caribisch deel van Nederland en de Landen Curaçao, Aruba en Sint-Maarten. Conform artikel 42 en 43 van de Wbp BES is doorgifte van persoonsgegevens naar een land buiten de Europese Unie slechts toegestaan indien dat land een passend beschermingsniveau bij de verwerking van persoonsgegevens waarborgt. De Landen Curaçao, Aruba en Sint-Maarten hebben momenteel geen passend beschermingsniveau. Dit geldt ook voor het Caribisch deel van Nederland ten opzichte van landen in Europa waar de AVG van toepassing is.

Bij uitwisseling van persoonsgegevens naar het Europese deel van Nederland worden de (bijzondere) persoonsgegevens uitgewisseld met een land dat voldoet aan de internationale standaarden voor een passend beschermingsniveau. Immers de UAVG is onverkort van toepassing in het Europese deel van Nederland. Zodra er sprake is van gegevensuitwisseling (over en weer) tussen de pleegzorgaanbieders in het Caribisch deel van Nederland en de pleegzorgaanbieders in het Europees deel van Nederland treedt de UAVG in werking voor de gegevensstroom van het Europese deel van Nederland naar het Caribisch deel van Nederland.

⁴ Indien de betrokkene minderjarig is en de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, of onder curatele is gesteld, dan wel ten behoeve van de betrokkene een mentorschap is ingesteld, is in de plaats van de toestemming van de betrokkene die van zijn wettelijk vertegenwoordiger vereist. Indien het kind 16 jaar of ouder is kan het kind zelf toestemming geven (artikel 5 Wbp BES)

Conform de UAVG worden landen en gebieden buiten de Europese Unie beschouwd als derde landen voor de verwerking van persoonsgegevens. Het Caribisch deel van Nederland wordt gezien als derde land bij de uitvoering van de AVG met de daarbij behorende beperkingen voor de gegevensuitwisseling. Het ontvangende land dient waarborgen te bieden voor de uitwisseling. De CBP BES adviseert om in de toelichting te duiden welke passende waarborgen er in dit geval worden geboden.
